Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

28.11.2023

VN/34446/2022
VN/34446/2022-TEM-91

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta torstai 30.11.2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto valtioneuvoston selvityksestä E 49/2023 vp koskien EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamista

Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa valiokunnalle asiantuntijalausunto valtioneuvoston kirjelmästä, joka koskee ennakkovaikuttamista EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamiseen. Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijat ovat osallistuneet kirjelmän valmisteluun.

Komission tulee, mikäli mahdollista, antaa lainsäädäntöehdotus EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamiseksi puolen vuoden sisällä siitä, kun Pariisin ilmastosopimuksen mukainen ensimmäinen maailmanlaajuinen tilannekatsaus on pidetty. Tilannekatsaus järjestetään osana Dubain ilmastokokousta joulukuussa 2023. Tämänhetkisten tietojen mukaan komissio antaa helmi-maaliskuussa 2024 EU:n vuoden 2040 ilmastotavoitteen asettamisesta tiedonannon.

Työ- ja elinkeinoministeriö on kirjelmää valmisteltaessa korostanut teknologianeutraalisuuden ja puhtaiden innovaatioiden tärkeyttä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa sekä jäsenvaltioiden SEUT 194 artiklan mukaista oikeutta valita oma energiapalettinsa. Jäsenvaltioille tulisi jättää riittävästi liikkumavaraa kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi. Vuoden 2030 jälkeisen EU-lainsäädäntökehikon vaihtoehtoja arvioitaessa on tärkeää korostaa arkkitehtuurin selkeyttä ja ennakoitavuutta päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi, jotta merkittävät investoinnit, joita tarvitaan, voidaan varmistaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy kirjelmän näkemykseen päästökauppajärjestelmän keskeisestä roolista EU:n ilmastopolitiikassa. Päästökauppaa kehitettäessä ja erityisesti mahdollisia laajennuksia harkittaessa tulee varmistaa, ettei nykyisen yleisen päästökaupan toimivuutta vaaranneta. Viimeisimmän päästökauppadirektiivin myötä on luotu yleisen päästökaupan rinnalle uusi rakennusten, liikenteen ja muiden alojen päästökauppajärjestelmä. Mikäli entisestään laajennettaisiin päästökaupan hinnoittelua uusille toimialoille, tulee tarkoin harkita mihin järjestelmään toimiala kuuluisi. Lisäksi uusien välineiden, kuten hiilirajamekanismin (CBAM), toimivuus tulee arvioida ja varmistaa ennen niiden laajentamista.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevien politiikkatoimien päätarkoituksena on tukea ilmastotavoitteen saavuttamista ja prioriteettina tulisi olla fossiilisten polttoaineiden osuuden supistaminen. Energiatehokkuustavoitteiden tulisi ensisijaisesti palvella päästöjen vähentämistä huomioiden puhtaaseen siirtymään tarvittavat teknologiat. Komission tulisikin arvioida, tukevatko nykyiset EU:n energiatavoitteet ilmastotavoitteen saavuttamista. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että nykyisen kaltainen kokonaisenergian kulutuksen kattoon perustuva energiatehokkuustavoite muodostaa esteen ilmastotavoitteiden saavuttamiselle, kun sähköistyminen, vetytalous ja esimerkiksi hiilidioksidin talteenottoratkaisut kasvattavat puhtaan energian kulutusta.

Postiosoite **Postadress** **Postal Address** Työ- ja elinkeinoministeriö	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
PL 32 00023 Valtioneuvosto	Aleksanterinkatu 4 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 1606 2160 +358 9 1606 2160	kirjaamo.tem@gov.fi www.tem.fi

Teknisten nielujen kannustimien ja laskentasääntöjen tarkastelun tulisi olla keskeinen osa komission 2040-arkkitehtuuria koskevaa valmistelua. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että yksi tähän valmistelutyöhön oleellisesti vaikuttava kysymys on päästökaupan soveltamisalan rajan muuttaminen biomassaa käyttävien laitosten osalta 95 prosenttiin ja sen mahdolliset vaikutukset teknisten nielujen EU-tason kannustimiin näiden päästökaupan ulkopuolelle jäävien laitosten osalta. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan on oleellista varmistaa korkean asteen biomassalaitosten mahdollisuus täysimääräisesti hyödyntää mahdolliset kannusteet ja siten edelleen kannustaa päästöjen vähentämiseen.

Erityisasiantuntija Ville Niemi